

зумовлюється наявністю додаткового обов'язкового безпосереднього об'єкта, яким є суспільні відносини у сфері регламентованого нормативно-правовими актами порядку поведження із офіційними документами.

Також, варто наголосити на тому, що склад злочину, який передбачає кримінальну відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження має чітко виокремленні законодавцем особливості, зокрема, у предметі цього злочину.

Отже, надання кримінально-правової охорони різним видам документів є важливим пунктом у встановленні меж між дозволеною і забороненою поведінкою із цими предметами.

Література

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
2. Про інформацію: Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюшина. 5-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 680 с.
5. Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон: Постанова Верховної Ради від 26 чер. 1992 р. № 2503-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2503-12>.

УДК 343.352(043.2)

Личак В. В., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т. Д., к.ю.н., доцент

ЧИ Є РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕКОНАННЯ ПІДСТАВОЮ ДЛЯ НЕВИКОНАННЯ ЗАКОНУ?

Законодавством України для державних службовців встановлений особливий обов'язок, а саме подати електронну декларацію, яка подається шляхом заповнення на офіційному вебсайті НАЗК [1, ч. 1 ст. 45]. З аналізу норм Закону № 1700-VII очевидно, що ним не передбачено можливості подання декларації в не узгоджений законодавством спосіб, а саме подача письмової декларації замість електронної [2, с. 226]. Проте, подання письмових декларацій, все-таки трапляється, наприклад, вироби

Монастирищенського районного суду Черкаської області від 23.11.2017 (справа № 705/2583/17) [3] та від 06.07.2018 (справа № 702/622/17) [4].

Спільним для обох вищезазначених вироків є те, що особи, будучи державними службовцями, склавши при призначенні на посади відповідні присяги, зобов'язувалися неухильно дотримуватися Конституції і законів України, поставивши на перше місце свої релігійні переконання – відмовилися виконати імперативну вказівку закону щодо подачі електронної декларації, та надіслали до НАЗК декларації в письмовому вигляді. При цьому, декларанти вважали, що виконали передбачений у Законі № 1700-VII обов'язок, оскільки на їх переконання інформація, яка міститься в поданих ними письмових деклараціях, за своїм змістом, обсягом та правдивістю повністю відповідає вимогам. Місцеві суди не прийняли доводи обвинувачених, і засудили їх за ст. 366-1 КК України.

Досліджувані нами вирокі після розглядів у вищих судах були скасовані. Так, в постанові ККС ВС від 28.01.2020 (справа № 705/2583/17) зазначено, що апеляційний суд, дійшов до мотивованого висновку, що примусове виконання обов'язку подачі електронної декларації, при відсутності законодавчого роз'яснення питання щодо альтернативи права вибору подачі такої декларації вірянами, не відповідатиме меті подачі декларацій й буде порушенням прав та свобод [5]. Тобто, суд констатував те, що нині національне законодавство не містить ніяких виключень щодо способу подачі декларацій [2, с. 231].

Правам та свободам особи, присвячується багато статей в Основному Законі. Так, всі особи є вільними й рівними у своїй гідності та правах (ст. 21). Зазначене прямо кореспондується з іншими положеннями, які в тому числі стосуються релігійних переконань, а саме, статті 24, 35, 68 Конституції України [6]. З докладного розгляду перелічених статей, випливає, що положення Основного Закону, будучи в співвідношенні одне з одним, не надають можливості особі, не підкорятися закону через свої релігійні переконання або вимагати для себе спеціальних привілеїв (за винятком військового обов'язку).

Крім того, в нашій державі визнаються і діють міжнародні норми. Так, у кожного є право сповідувати релігію (п. 1 ст. 9 Конвенції). При цьому, у п. 2 ст. 9 Конвенції передбачено, що це право може зазнавати встановлених в законі обмежень, що необхідні в демократичному суспільстві [7].

Повертаючись до досліджуваних нами вироків, виникають питання: Чому вищі суди скасовуючи розглядувані нами вирокі, в обґрунтування своїх рішень посилалися на різні статті Основного Закону (зокрема, 22 і 32) та ст. 8 Конвенції (яка захищає приватне і сімейне життя особи), проігнорувавши при цьому статті 24, 35 та 68 Основного Закону, а також ст. 9 Конвенції (яка захищає свободу думки, совісті і релігії)? Чому релігійні переконання, були класифіковані судами як право на повагу до

приватного життя? Ці питання залишені без відповіді!

ЄСПЛ у справі *Wuruch v. Poland* (заява № 2428/05 від 25.10.2005) визнав необґрунтованою скаргу члена місцевої ради, який вважав, що обов'язок оприлюднити інформацію, яка стосується його фінансового становища порушує право передбачене в ст. 8 Конвенції й встановив, що втручання у здійснювання цього права, було «передбачене законом» і, безсумнівно, переслідувало законну ціль «запобігання злочинам». Це втручання було «необхідне в демократичному суспільстві», в тому сенсі, що балотування на публічні посади є добровільним [8].

Погоджуємося з думкою К. Задоя, про те, що електронні декларації, які передбачені законодавством, стосуються обмежених категорій осіб, які займають свої посади або здійснюють певну діяльність за власним бажанням. Відповідно, приймаючи рішення обіймати відповідну посаду чи здійснювати певну діяльність, людина імпліцитно погоджується, що такий вибір буде тягнути за собою певні обов'язки, які не завжди будуть збігатися з власними переконаннями [2, с. 231].

Отже, нашу думку, дозвіл суду на неподання електронної декларації з релігійних переконань, що спричинений відсутністю законодавчого регулювання цього питання є помилковим, й може призвести до того, що будь-який недоброчесний декларант може заявити, що він «вірянин», тому не може подавати декларацію в електронному вигляді. Це питання необхідно на законодавчому рівні, із заборonoю подачі письмових декларацій.

Література

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Задоя К. Декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК) / Дудоров О.О., Житний О.О., Задоя К.П., Калмиков Д.О., Луцик В.В., Навроцький В.О., Хавронюк М.І., Шехавцов Р.М. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М.І. Хавронюка. Київ: Москаленко О.М., 2019. С. 226-234.
3. Вирок Монастирищенського районного суду Черкаської області від 23.11.2017 (№ 705/2583/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70437235>
4. Вирок Монастирищенського районного суду Черкаської області від 06.07.2018 (№ 702/622/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75159780>
5. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 28.01.2020 (№ 705/2583/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87365886>
6. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 04.11.1950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

8. Информация о Решении ЕСПЧ от 25.10.2005 по делу «Выпич против Польши» (жалоба № 2428/05). URL: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=ARB&n=275459#008537505494915987>

УДК 343.352(043.2)

Лівінська К., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т.Д., к.ю.н., доцент

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ У ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІЙ СФЕРІ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ

Конфлікти як різновид соціальних процесів і взаємодії виникають і проявляються в різних сферах людської діяльності, у тому числі в галузі державного управління, оскільки в процесі проходження державної служби службовець стикається з різноманітними конфліктними ситуаціями. На відміну від конфліктів економічного і політичного змісту, конфлікти в системі державної служби мають регулюватися не лише цивільним законодавством, але й соціальними нормами, правилами, традиціями, що визначаються державною службою як особливого роду соціальним інститутом. Разом з тим чинне українське законодавство, на відміну від законодавства країн Європейського Союзу, на сьогодні ще не виробило відповідної нормативно-правової бази для запобігання конфлікту інтересів під час проходження державної служби, над чим найближчим часом слід буде активно попрацювати всій системі влади України. Виокремлено основні підходи до розуміння поняття «конфлікт інтересів», які містять міжнародно-правові акти та вітчизняне законодавство у сфері запобігання корупції на публічній службі. Це допоможе: 1) з'ясувати, наскільки чинне адміністративне законодавство відображає європейські стандарти у механізмі запобігання конфлікту інтересів на публічній службі (на державній службі і службі в органах місцевого самоврядування – як основних складових), а також 2) виявити прогалини та проблеми врегулювання відповідних питань і запропонувати шляхи їх вирішення. Серед заходів, які спрямовані на недопущення зловживання владою, є законодавчо визначений механізм врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі. Загалом у Законі України «Про запобігання корупції» враховано міжнародно-правові підходи щодо поняття конфлікту інтересів. Однак українське законодавство, на відміну від законодавства багатьох країн Європейського Союзу, сьогодні ще не виробило достатньої нормативно-правової бази щодо способів запобігання конфлікту інтересів, ще потребує удосконалення нормативно-правова база